

«W.C.» από τη θεατρική ομάδα One/Off

Ιδέα-Δημιουργία-Σκηνοθεσία: Μαρία Κυριάκου
Διαμόρφωση κειμένου: Μαρία Κυριάκου σε συνεργασία με τους ηθοποιούς
Μουσική επιμέλεια-Σύνθεση: Πάνος Μπαρτζής και Φίλιππος Φιλιππου
Σκηνογραφία: Βασίλης Δωρίτης
Επιμέλεια κίνησης: Julia Brendle
Σχεδιασμός φωτισμού: Βασίλης Πετεινάρης
Παίζουν: Αντρν Ευριδίου, Μάριος Κωνσταντίνου, Άννα Σκορδί, Σωσώ Χατζημανώλη, Αντρέας Χατζηγεωργίου

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

Η ομάδα **One/Off** ειδικεύεται στην τεχνική του επινοημένου θεάτρου. Αυτό σημαίνει ότι κάθε παραγωγή είναι μια πορεία σε άγνωστη χώρα χωρίς χάρτη, μια και όχι μόνο δεν προηγήθηκαν σκαπανείς για να δημιουργήσουν τον χάρτη, αλλά δεν υπήρχε η ίδια η χώρα. Στο devised theatre η «χώρα» δημιουργείται βήμα προς βήμα, το κείμενο ως στέρεο έδαφος δεν προϋπάρχει της πορείας, αλλά γεννιέται ατάκα προς ατάκα, έτσι ώστε οι ηθοποιοί να αποχτούν με δόσεις την κειμενική βάση για να προσγειώνουν το μετέωρο υποκριτικό τους βήμα. Αυτό σημαίνει ότι η πυξίδα της αρχικής ιδέας, αποκτά κυρίαρχη σημασία. Σημαίνει επίσης ότι η αφετηρία πιθανόν να είναι το πιο (ή το μοναδικό) αποσαφηνισμένο σημείο της πορείας, ενώ το σημείο του τερματισμού κινδυνεύει να μη διευκρινιστεί μέσα στην ομίχλη των προθέσεων.

Ο τίτλος της παραγωγής, το «W.C.», βασίζεται σε λογοπαίγνιο (water closet/ working class). Η ομάδα παραθέτει στο πρόγραμμα της παράστασης κάτω από τον τίτλο «Πώς φτάσαμε στο «W.C.»», τις έννοιες-κλειδιά που προσδιόρισαν τη βάση ιδεών του υπό επινόηση κειμένου. Ξεκινώντας από τον «Μυστήριο Μπούφο» του Μαγιακόφσκι υιοθετεί τη διάκριση της κοινωνίας σε καθαρούς και βρόμικους και μεταφέροντας τα πράγματα στη δική μας επικαιρότητα της κρίσης και της ύφεσης, υποστηρίζει τη θέση ότι και σήμερα το σύστημα και το κράτος αντιμετωπίζουν την εργατική τάξη ως «βρόμικους», καταδικάζοντάς τους σε ανεργία και σε στέρηση δικαιωμάτων, σε απογοήτευση και αποστασιοποίηση. Εδώ ξεκαθαρίζει και ο στόχος της παράστασης ως μορφή διαμαρτυρίας μέσω της τέχνης του θεάτρου και της ποίησης του λόγου, όπου το ζητούμενο είναι η αφύπνιση της επαναστατικότητας. Η τελευταία λέξη στην αλυσίδα των σημειονομών για την παράσταση εννοιών είναι η «ελπίδα». Πριν να φύγω από το πρόγραμμα, να αναφέρω, επειδή το θεωρώ σημαντικό για να κατανοήσουμε το κράμα του ιδεολογικού μοτίβου και της συναισθηματικής ατμόσφαιρας της παράστασης, ότι αυτό περιέχει φωτογραφίες από τις εργατικές κατοικίες στη Λεμεσό, ως ένδειξη διαμαρτυρίας ενάντια στην κατεδάφισή τους.

Το κείμενο, ανεξαρτήτως από τον τρόπο δημιουργίας του, είναι η κύρια πραγματικότητα που ως κοινό αντιμετωπίσαμε στο «W.C.». Και αυτό, δυστυχώς, δεν μπόρεσε να υλοποιήσει τις προθέσεις των δημιουργών.

Οι περισσότερες ατάκες είτε δεν άγγιζαν τον στόχο χάρη στην άτονη ασάφειά τους είτε έπασχαν από αντιθεατρική κυριολεξία. Ο κατακερματισμός του έργου σε μικροκειμενικές μονάδες, που είχε και τον αντίστοιχο κατακερματισμό της σκηνικής δράσης με τα επαναλαμβανόμενα στιγμιότυπα στο μικρόφωνο, δεν επέτρεπε στην παράσταση να έχει ενιαία και ευδιάκριτη γραμμή εξέλιξης, με τις εναλλαγές της έντασης και της ύφεσης, με την κορύφωση που δεν παύει να είναι αναγκαία στο θέατρο, επινοημένο ή μη. Η μονοτονία του προλόγου, με την παρατεταμένη μεταφορά κασινών ως σύμβολο της αποστασιοποιημένης και ανελεύθερης εργασίας, τελικά απλώθηκε στην κυρίως παράσταση. Το επινοημένο κείμενο μπορεί να φανεί ως εντελώς συμβατικό, απλώς με λιγότερη συνοχή, αν η σκηνική φόρμα που το φιλοξενεί, δεν είναι πειραματική, δεν είναι αληθινά πρωτότυπη.

Πιστεύω ότι οι προηγούμενες δουλειές της ομάδας One/Off, όπως το «Madame B.» ή το «Φ.»; είχαν την ευκαιρία να αντλούν ώθηση και έμπνευση από τη λογοτεχνική βάση με την οποία έμπαιναν σε διάλογο. Αυτή τη φορά η Μαρία Κυριάκου και η ομάδα της μπαίνουν σε διάλογο με τη γύρω μας πραγματικότητα, η οποία το μόνο που εμπνέει είναι ένα ασαφές κράμα θυμού και απελπισίας. Αυτό όμως, για να μετουσιωθεί σε τέχνη, θέλει ιδεολογική διαύγεια και υπευθυνότητα, θέλει πλήρη διασαφήνιση στόχων και προσεκτική επιλογή κατάλληλων τρόπων υλοποίησης αυτών των στόχων.

«Μανώλη!...» του Γιώργου Νεοφύτου
στον Θεατρικό Πολυχώρο Εστία.

Σκηνοθεσία: Άγις Πάικος
Σκηνικά-Κοστούμια: Μαρίζα Παρτζίλη
Σχεδιασμός φωτισμού: Κωνσταντίνος Σταυρίδης

Μαρία: Ιωάννα Σιαφκάλη

Δεν υπάρχει καμιά λογική στη γειτνίαση των δύο σημερινών σημειωμάτων. Απλώς η ροή των θεατρικών παραγωγών δεν μου επέτρεψε μέχρι τώρα να γράψω για τη δουλειά της Ιωάννας Σιαφκάλη και του Άγι Παϊκού στην καινούργια παραγωγή του μονολόγου του Γιώργου Νεοφύτου «Μανώλη!...». Αυτή είναι η αιτία της καθυστέρησης της ανταπόκρισης. Και η αιτία της συντομίας του σημειώματος είναι η αδυναμία μου να προσθέσω κάτι διαφορετικό σε όσα έγραψαν ήδη στον «Φιλελεύθερο» η Μαρίνα Σχίζα και ο Ανθούλλης Δημοσθένους για την παράσταση.

Όντως είδαμε μια εξαιρετική υποκριτική δουλειά, όπου η ηθοποιός δημιουργεί τη μορφή της ηρωίδας της από την κάθε λέξη του κειμένου, μη αφήνοντας το παραμικρό στοιχείο υποκριτικά ανεκμεταλλευτο. Προσθέτει όμως ως μαγιά και τη δική της ικανότητα να πονάει (ναι, το θεωρώ προσόν), κάνοντάς την κανάλι επικοινωνίας με τον ρόλο της.

Ο Άγις Παϊκος αφήνει την τραγική ένταση να δονείται στην αρχή υποδόρια απελευθερώνοντάς την με σωστό και επαγγελματικά ελεγχόμενο ρυθμό (κάποιοι ενδοισμός ένιωσα μόνο για τη στατική ρητορική στο φινάλε). Η παραγωγή απέδειξε ότι ο μονόλογος του Γιώργου Νεοφύτου, γραμμένος χωρίς ιδωματικές, χρονολογικές και πραγματολογικές διευκρινίσεις, έχει αληθινή διαχρονικότητα και ανθρωπιστική δύναμη.